

ամեն ուրեք կ'ընտրուին Ձինացիք։ Միայնակ Նահանգներն արդէն արգելաժէ սոցա գաղթականութիւնը։ այժմ Աւստրալիա եւս կ'ընտրէ զանոնք ընդունել երկրին մէջ պատճառելով թէ ըստ որում Ձինացին փոքր վարձքով կաշխատի և գոհ կըլլայ, իւր վաստակը տեղւոյն վերայ չմնանք։ Գործընտր. գործով ինն կամ սպանութիւն ընելով դատարաններու հասցով չաւելցնենք։ մէկ խօսքով՝ որովհետեւ մեզ քրիստոնէկոյն նըման զեղեցութեամբ և անառակութեամբ չեն ապրիր, ուստի և անվայել է ընդունել զիրենք մեր երկրին և ընկերութեան մէջ։ Ճշմարիտ կըսենք թէ քրիստոնէութեան համար ասկէ մեծ նախատինք երեւակայել կարելի չէ։ Մերթեւ ժողովուրդ մը մեր երկրէն՝ որովհետեւ մեզ նման չեն արբենար, փիճե՛ր, սպաններ, գողանար և կամ այլեր։ . . . Եւ մեր քրիստոնէայ եմք, լուսաւորեալ՝ քաղաքակրթ և բարեպաշտ եմք։ Իսկ Ձինաստանցին հեթանոս բարբարոս և անգիտ . . . Աբգո

Ա.Զ.Գ.Ս.ԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Դրած էինք երկու շաբաթ յառաջ թէ պատրիարքական նախորդ փոխանորդ Բուսնուգլեան Գեր. Տ. Դէորդ Ե. վարդապետի խնդիրն՝ որ էր իրեն համար ամսաթոշակ սահմանել կառավարական դանձէն, ընդունելով նախարարաց ժողովն՝ Օգոստ. Սուլթանի հաւանութեան յանձնած է։ Արդ կը ծանուցանեմք թէ նորին Վեհափառութիւնն հաճեր է հըրամայել որ 4000 շրուշ ամսաթոշակ տրուի։

— Նիկիովիդոյ կառավարին անցեալ կիրակէ պաշտօնակալաց ոմանց հետ Արմաշի վանքը դնացեր և անդ դէշերեր է։ Կը հա-

Ա.Ռ.Ա.ԻՆ ՊԱՐՏԱՄ ՈՒՐ ՀԱՆԸ

— Դեռ ինն անցնի՝ այդ Լուչար . . . իմ ամէն ցաւոցս պատճառ եղաւ, գուցէ ժողով քարեկամս, երբ ի բանտի զինքը այցելած ատենս, իրեն անդ զտնուելուն պատճառ եղող ցաւովի գործին վերայ տեղեկութիւններ խնդրեցի։

Սոյն գործն ինքնին վերջին ծայր ծանր չէր։ Ժողովի բնութիւնը քիչ մը եռանդուն և ինքն հաստատադու լինելով՝ զինքը զայրացնող մէկ հարուածած էր, և այդ պատճառաւ պարտեալ բանտարկութեան դատապարտեալ էր։

— Ո՞ր է այդ Լուչար, հասցեդ ո՞ր ինձ, ըսի նմա։

Յայնժամ հետեւեալը պատմեց ինձ։

— Երեսուն տարի յառաջ Լուչար կը վարձէր Բոմբէյի սրճարանը Մ. . . փողը քաղաքին մէջ, ուր կը բնակէր ընտանիքս։ Արճարանը թատրոնին քովն էր։ Գերեկները, փորձի ատեն և իրիկունները ներկայացմանն էր ետքը կերտաւնուհեաց և նորասի յոսի կատակերդ ակաց խումբը կը խոյանալին մենաւոր փողը սրահի մէջ և եռանդեամբ կը քամէին դարեկոյն մեծ բաժանիքը։ Նորասի գաւառացեաց վերայ դերասանուհեաց աղբեղութիւնը լայն գլուխս իւր ծայրին, իւր յուզման կամ ուրախութեան, իւր զեղեցիկութեան, իւր փայլուն հանդերձեղնաց հրապուրանաց տակ անդող ժողովուրդ մը բռնող սոյն խառնազնայ ինով մերձենալ, նորս հետ խօսիլ, նորս ընտանեկութիւնը շահիլ նորատիներուն երազն է։ Խորատկամբ նորս սրտին մէջ մտնել, յինքն միայն գրաւել սոյն սէրը զոր նէ կըսէ անդ իմաստուն եռանդեամբը բոլորովին երեւակայական անձանց, նորատի-

ւաստեն թէ մօտեւոյն Նիկովիդիա-յէն յԱրմաշ խնուրի մը շինու-թիւնը պիտի սկսի, և ուստաւորք այդ ճանապարհաւ պիտի կրնան ամենայն դիւրութեամբ և ժամէն երթալ յինչալ վանքը։

— Ռոտովիդոյի Առաջնորդ Գեր. Տ. Ներսէս եպիսկոպոս հըրաժարեր, և վիճակին դաւառական ընդհանուր ժողովն ընտրուներ է հրաժարականը։ Ժամանակէ մը հետէ դժգոհներ կան յին նորին Գերապատուութեան դէմ։ Տեսցո՛ք թէ ս'ի պիտի ընտրուի յառաջնորդութիւն, և զինքի կրնայ գոհացնել դժգոհները։

— Սարգիս պէյ Պալեան, կայսերական նախկին ճարտարապետն էր, որ Տ ատրիէ հետէ Գաղղիա կը գտնուէր, և վերջին օրերս Պոլիս վերադառնալու համար կայսերական հրաման ստացաւ, հինգ շաբաթի մայրաքաղաքս հասնելով՝ ուղղակի կայսերական պալատը գնաց և նորին Վեհափառութեան մեծարանաց արժանացաւ։ Նորին Վեհափառութիւնն ի Բերա մեծ պանդոկն իջած է։ Կըսուի թէ ի Բերա նորին Վեհափառութեան ապարանն էր, որ Յունաց Բալլաս վարժարանին յատկացեալ էր, կը պարպուի։

— Աղգային ժողովն անցեալ ուրբաթ օր նախաքննիչ դիւանաց և կրօնական ժողովոյ ընտրութիւնը կատարեց, և որոշեց՝ երեք շաբաթէն ընել յաջորդ նիստը։ Կրօնական նորընտիր ժողովոյ անդամք են Տ. Խորէն Արքեպիսկոպոս Նար-Պէյ, Տ. Սիմէոն Ե. պիսկոպոս Աէֆէրեան, Տ. Դաւիթ Նալիկոպոս Սրբանձատեանց, Տ. Յովսէփ վարդապետ Այվազեան, Տ. Յովհաննէս վարդապետ Արշալուեան, Տ. Յակոբ վարդապետ Ա. Փափաղեան, Տ. Վահան վարդապետ Յովհաննէս, Տ. Տաճատ վարդապետ Ոսկանեան, Տ. Վահան վարդապետ Տ. Մինասեան, Տ. Սահակ Աւագ քաջահայ Տ. Սարգսեան, Տ. Յովհաննէս Աւագ քաջահայ Մկրտեան, Տ. Գրիգոր Աւագ քաջահայ Աճէմեան, Տ. Սուրբիս Աւագ քաջահայ Ստեփաննոսեան, Տ. Կարապետ Բահանայ Սեթեան։

Ներուն գաղափարական երջանութիւնն է։ և բոց յայտնան՝ սոյն գործով քաղաքին մէջ յայտնական վարկ մը կ'ունենան։ Կրնաւ երեւակայել թէ օրհնէ ո՞րչափ կը յաճախէր քաղաքին ոսկեղենի երկրաստորութիւնն։ Ինչ հնարքներ կը թափէր անդ մտնելու և լաւ ընդունելութիւն գտնելու համար։

Գիտութեանց ճեմարանի վարչականս նոր առած էի. և ի վարձատրութիւն հայրս տունն քիչ մը թող տուած էր սպասելով որ աստարեզ մը ընտրուի։

Բնականաբար Լուչարի սրճարանը գնացի, ուր բարեկամներ՝ զարուցական հին ընկերը տարին զիս ի սըրահն։ Երբ սե աչքերու բոցով թեւերին գալ այրելու տենչացող թիւթեանիներու ընտրեալ խորին անդառնալիցեաց, ինչո՞ք կը մէկ քանի կանգուն մեծցած զգացի։

Լուչար իւր փողը սրահին համար պատուաւորութեամբ իջէր և մեծ խնամք կը տանէր թատերական խմբին որ կը գրաւէր երկրաստոր կընտանեացները, գրեթէ ամենքն ալ հարուստի աղջիկ, քաղաքին ընտիրք։ Արճարանին մէջ շատ բան կը մտնուէր, կը վաճառուէր։ Երբեմն Լուչար մենէ մէկ քանի մէկ կողմ կը քաշէր, և հայրական խանդավառանքը կը յայտնէր իւր գեղանի յամալորդութեան անձնութիւնը արժանիքը, կամ կը պատմէր մեզ նոցա կենաց և անբաղդութեանց վերայ սրտամոխի ծանօթութիւններ։

— Ինչ նուագածու է այս փողը Աննա, կըսէր, իւր զաշնակով քարեկամ կը լաւ ջընէ։ Գիտէ՞ք թէ օրիորդ Ժան մեծ ընտանեաց վաւակ է բայց ամեն ինչ թողած լքած է՝ թատերական արուեստը սիրելուն համար։ և ի տեսարանի այնչափ դուրսթեւ եղող փողերի ժուլի շատ անգամ սենեկին

Տ. Տաճատ վարդապետ Ոսկանեան, Տ. Վահան վարդապետ Տ. Մինասեան, Տ. Սահակ Աւագ քաջահայ Տ. Սարգսեան, Տ. Յովհաննէս Աւագ քաջահայ Մկրտեան, Տ. Գրիգոր Աւագ քաջահայ Աճէմեան, Տ. Սուրբիս Աւագ քաջահայ Ստեփաննոսեան, Տ. Կարապետ Բահանայ Սեթեան։

— Նորընտիր Կրօնական Ժողովը չորեքշաբթի առաջին նիստն ըրաւ նախապահութեամբ Ս. Մ. Պատրիարք Հօր, և գիւնար կազմեց. Ա. ատենապետ ընտրեցաւ Տ. Խորէն Ա. Արքեպիսկոպոս Նար-Պէյ. Բ. ատենապետ՝ Տ. Սիմէոն եպիսկոպոս Ոէֆէրեան, Ա. ատենապետ՝ Տ. Յովհաննէս վարդապետ Արշալուեան. Բ. ատենապետ՝ Տ. Տաճատ վարդապետ Ոսկանեան։ Ժողովը սոյն նստին մէջ բաւական խորհրդակցելով իւր պաշտօնավարութեան ընթացից ուղղութեան վրայ՝ որոշեց է որ գիւնար գիւնարապետաց հետ պատրաստելով հանրային և խորհրդաճութեան կարօտ և անլոյծ միտցած եկեղեցական ու ուղղային խնդիրներն, հետզհետէ մատուցանէ ի պատշաճ անօրինութիւն։ Կը մաղթեմք որ ժողովն մնայ միեւնոյն եռանդեամբ։ Կը մաղթեմք որ անպաշտութեամբ վարէ պաշտօնն, և մանաւանդ խնամ տանի պարտադանց եկեղեցականներն յուղղութիւն անհրաժեշտ։

— Կրօնական Ժողովն եօղաւուն է Պատրիարքարան ուղղեալ հեռագրերէ իմանալով որ տեղւոյն աղգայինք մեծ պէտք ունին հողերու հովուի, որոշեց է զրկել Սանտալճեան Տ. Ստեփան եպիսկոպոսն, որ Կեսարիայ Ս. Դանիէլ վանքը կը գտնուի։

— Աղգային ժողովոյ նորընտիր նախաքննիչ դիւանք են։

մէջ կուլայ, վառնի ինքն միայն հարկադրեալ է հողալ իւր պառաւ մայրը և կրտսեր քոյրն. այն ալ ինչ զոհողութեամբ . . . և ուրիշ այսպիսի պատմութիւններ կ'ընեն։ Ամենքն ալ դիւցադունէին ինչ. բայց մեծ արտօքակ ունեցող և միշտ ծառաւիկ ընդունակներ, և հրաշք էր տեսնել սոյն տկար փղըր կենդանեաց յինքն յանկուցանելու զօրութիւնն, որք ինձ կերելէն տեսարանին վերայ իրր աննիւթ և եթեքական նախախարտիւր։

Դերասանուհեաց մէջ յատկաւ միտ մը իմ վերայ մի խորին սպառնութիւն ըրած էր. կարի սիրուն էր և կայտաւ. միշտ ուրախ և զուարթեւէր էր. լաւ կերպէր Բուսնու ինչ, ալ չէի քննարկ. Դերասանուհին ինձ անաչառ չէր. կընդունէր իմ խոհական մեծարանքս, և յուսալ կուտար ինձ թէ օր մը պիտի ընդունէր անխոհական խել, Բայց իմ սէրս միայն պերճարան խօսքերով յայտնել լաւ հաւան չէր, սէտք էր փորձով ալ հաստատել։ Ահա սոսա էր ստանալն։

Ճէի կարող փորձերս ցուցնել. դրամ չունէի. հայրս շաբաթական մը կուտար ինձ. նաեւ չըմանաւորաւ եղած օրէս կրկնապատկած էր. շաբաթական 4 փրանք էր. բարի մայրս ալ երբեմն երբեմն զբաղանքներս խնդարելով 2 փրանք ալ նա կուղեցնէր. տակայն այս բաւական չէր դերասանուհեաց մը հետ ուտելու համար։ Այն ժամերուն յորս կրնայի իմ կերքս մեծացայլ յառաջ տանել, և Լուչարն (դերասանուհին) կը հաւանէր ինձ հետ խօսակցել մի քանի ոտորէիւր։ և չէի մը ճաղլիլ դիմելով, կը հարկադրէի ընտանեկան գործ մը պատրուակել, և կը մեկնէի կատապաքար, անիծելով անգութ բաղբը։ Մեկնելու

Ձեռնհասութեան

Յովսէփ	Վրդ.	Այվազեան
Յովսէփ	»	Սարաճեան
Մարկոս	էֆ.	Աղաբէգեան

Դատարանական

Ռէթէոս	էֆ.	Պէրպէրեան
Մկրտիչ	»	Մէլիպուրեան
Համբարձում	»	Ալաճաճեան

Կարգաւոր

Կրիստոստոս	էֆ.	Ղազարոսեան
Յակոբ	»	Արշակ
Երամ	»	Ճէնապեան

Համարակալութեան

Կարապետ	էֆ.	Սըլվաճեան
Պօղոս	»	Թորգոսեան
Յակոբ	»	Պարոնեան

Յարգելութեան

Տիգրան	էֆ.	Կուսուֆեան
Յակոբ	»	Գուրգէն
Նշան	»	Փափաղեան

Իրաւասութեան

Միքայէլ	էֆ.	Մամիկոնեան
Արիւիար	»	Արիւիարեան
Աւետիս	»	Թընկերեան

Նախնականութեան

Յովհաննէս	էֆ.	Նուրեան
Թադէոս	»	Պէկեան
Միհրան	»	Զօպանեան

Խմբագրութեան

Յովհաննէս Վրդ.	Արշարունի	
Յակոբ	էֆ.	Պարոնեան
Ռէթէոս	»	Թադէոսեան

— Պատրիարքարանէն։

« Կարնեցի Գույուճու օղլու Մկրտիչեան Պապիկ անուն աղգաւ ին մը յով ամաց հետէ յօտարութիւն եղած և անյայտ եղած է։ Յիշեալն անագագործ է արհեստիւ, ամաց իբր երեսնից, միջակ հասակաւ. խաժակն, հերօք եւ ընչացիւք չէկ, ունի մեծ քիթ, ձուռձեւ դէմք և վրին վրայ մի ուռոյց։ Նոյնպէս եղեսպալ Աղարեան Անանիայի որդի Աղամ անուն եօթնի տասնամեկն պատանին՝ որ հասակաւ է միջակ, յանձնէ փողը ինչ նիհար, դէմքը ճերմակի

ատենս կը տեսնէի ընկերներս որ սոյն հրեշտակներէն մին թեւերնին առած Լուչարի սրճարանին վերնայարկ դըրախտները կըրթային։ Կատարութիւնս կը կրկնապատկէր, և կըրթային ընկերմիլ անկողնիս մէջ լալով և համարելով թէ պիտի մեռնէի այն դարձուրէն ի ցաւէն որ սիրտս կը ճմլէր։ Լուչար կը վրայի խաղը, մարդկային սրտին գաղտնիքները գիտող մարդու պէս, զորս չէի կրնար ծածկել կարեւոր ժողովուրդ մէջ մեկնելու կեղծ պատրուակներով։ Տեսաւ իմ անձկութիւնս և նախախնամութեամբ եղաւ. օրիկայն։

— Բայց, Աստուած իմ. Պ. Ժողով, ըսաւ ինձ, ինչո՞ւ ինձ գաղտնիք չես յայտնել, ես անկեղծ փարգ մ'եմ, կը ճանչնամ մարդկային կիրքերն և կը կարեկցիմ. դուք կը սիրէք զօրիորդ Լուչարէ. դարմանելու չէ այդ. եթէ ճու տարիքը ունեցած լինէի՝ սիրտս անկէ զատ ուրիշ համար չպիտի տըրտիւր։ Բայց ըսելիքս քեզի ծանր չգայ, դու փափուկ նորասի մ'ես, և չես համարձակիր գործ տեսնել, վաւրելի դրամ չունիս . . .

Աչքերս խոնարհեցողք՝ ամօթէս բարբոսին շառագունեալ. Ինչ, արդեօք դրամ չունենայս նախքին՞ էր։ Ձեռնորութիւնս ամենուն ծանօթ էր։ Սոյն ստանալն ամէն ինչ տեսած էր։

— Պէտք չէ ամաչել, շարապարեց, ամէն նորասիք ալ այսպէս են. բայց ինչ իմն իւր մը յայտնել։

Անանիայի բացի, և շունչս բռնէի ինքի լուրս համար «ճարը կը գլուխուրէ» խօսքն՝ որ կը թնդարք քաղցր լին իմն իւր մը յայտնել։

— Մի ներուրի, սրճարանիս մէջ կե'ր իմն, և ինչ որ կուղեւ՝ ըրէ, վերջը կը վճարես . . . երբ ստակ ունենաւ . . . բա՛ն, արդեօք իրարու օգէնելու պարտական չեմք։

մօտ գեղին, աչքերը մեծ ու սեւ, ատամները խոշոր և բերնին վերի կարգի առջեւի ատամներէն մին կիսովի կտորած, նախորդ մայիս ամսոյ 12 ին յանկարծակի անյայտ եղած է։ Կը յանձնարարուի արդոյ աղգայնոց, որ եթէ երբեք յիշեալ անձանց ո՞ր, ողջ կամ մեռեալ լինելուն մասին ո՞ւր է ծանօթութիւն ունին, բարեհաճին ծանուցանել Աղգային Պատրիարքարանիս ի գիտութիւն։ »

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պատմաւոր, Աստիւան, Պաշտօն և Պարգէն։ - Վճարեկ ատենի առաւ. ինչ ընդհանուր դատաւարը օգնական անուանեցաւ Չնիլալ ամբաստանիչ ատենի առաջին քարտուղար Մէհմետ Ճէլալեօղլուն պէյ։ - Գաթիստիւնի նահանգին ճիւղէ դաւառակին դայմագամ անուանեցաւ Բէսիկին դաւառակի դայմագամ Մոհմուտ Նէտիմ պէյ։ - Էնկիւրիի նահանգին Բէսիկին դաւառակին դայմագամ անուանեցաւ Բեռիկիէի նախորդ դայմագամ Աթրֆ Էֆէնտի։ - Գաթիստիւնի թաղէօրքու դաւառակին դայմագամ անուանեցաւ Արաճ դաւառակի դայմագամ անուանեցաւ Նուրէթի պէյ և նմա յաջորդեց Թուատ Էֆէնտի։ - Երկրորդ ատեմանի Օսմանիյէ պատուանչան՝ արտաքին գործոց պաշտօնատան արարողապետ Իպրահիմ պէյ յիւր օգնական Ղալիպ պէյ յիւր լատան բժիշկներէն Տր. Թրիան տափիլիսի Էֆէնտի։ - Երրորդ ատեմանի Օսմանիյէ՝ Մայր Թագուհոյ գործակատար Սայիտ Էֆէնտի և պալատան ոսկերիչ Կարապետ Էֆէնտի։ - Երրորդ ատեմանի Շէֆազաթ՝ Վճարեկ ատենի անդամներէն Հիլմի Էֆէնտի կ'ընէ։ - Հինգերորդ ատեման։

Ձեռն գրելու եղաւ. սակայն տեսակ մը ամօթխածութիւն զսպեց զիս մտնանք վերջը ստակ չունենալու վրաս։ Ապաւնիկին վերայ փոխառութիւն ընելու դեռ վարձ չէի։

— Բա՛ն, թո՛ղ այդպիսի խորհուրդները, պատասխանեց ինձ, երբ սոյն ստարակցը կը յայտնէ իրեն, ես չեմ միտար որ օր մը պիտի հարստանաս, մի ներուրի, վեց ամիսէ վճարել պարտաւորեցակ մը կուտաս ինձ. եթէ ժամանակը դոյ և չկարողանաս, կը նորոգեմք որչափ ժամանակի համար որ կուղես և վատա՛ւ կըլի իմ գաղտնաւորութեան վերայ. իմ տունս խառնափառան մ'է։

Պարտաւորեցակ մը. ինչ էր պարտաւորեցակ մը. չէի գիտեր. ճիւղիւրաւ կը լընտ որ հատ մ'ալ մտած չէի մեր տունէն. երբեք պարտաւորեցակի վրայ խօսուիլ չէի լքած։ Ձիս քիչ մը վերջովեց այս և նախադասելու որ ցաւով ճանաչու մը մէջ կը մտնէի։ Բայց Լուչար անդ էր. մի ուրիշ աւելի քաղաքիս մը և աւելի առատածեան մը կրնար ձեռքս յաղիտակել. շարհակալ եղաւ Լուչարի։

Վերանք խմեցինք, և կերութեամբ բաղնալարակցինք, վառնի Լուչարի կարի օրիւրակ էր, և սէրը կը յետաճէր իւր կրթական ժամերուն։ Լուչար սիրուն էր. ինձ տածած հոգը ու խնամքը միշտ էր մինչև վարձել իր քրտասանուհեոյն համար սենեակ մը իւր տան՝ միջ. այսպէս թէ՛ ամէն բանի հոգ կը տանէր և թէ՛ իմ կապակցութիւնս ու յարաբերութիւնս գրեթէ գաղտնի կը մնար քաղաքին մէջ, վառն զի կը տեսնէին սոցալիս տուն մը մտնել. երբեք ուր ամէն մարդ պատ էր մտնել առանց ամօթի։

(Մնացեալը՝ յաջորդող)

